

Účastníci řízení:

- Ústav živočišné fyziologie a genetiky Akademie věd ČR, v.v.i. IČ: 67985904, Rumburská 89, 277 21 Liběchov
- Obec Hřibiny - Ledská, IČ: 00579271, č.p. 11, 517 41 Hřibiny – Ledská
- Obec Petrovice, IČ: 00269301, Petrovice 104, 503 55 Petrovice

Váš dopis ze dne | Vaše značka (č. j.)
/

Naše značka (č. j.)
2766/ZP/2012-Br-6

Hradec Králové
26.03.2012

Odbor | oddělení
odbor ŽP a zem.
odd. ochrany přírody a krajiny

Vyřizuje | linka | email
Ing. Josef Brát / 567
jbrat@kr-kralovehradecky.cz

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, sídlem Pivovarské nám. 1245, 500 03 Hradec Králové (dále jen „krajský úřad“), jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody dle ust. § 75 odst. 1 písm. d) a § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), rozhodl po provedeném řízení v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „spr. řád“)

t a k t o :

I. Ústavu živočišné fyziologie a genetiky Akademie věd ČR, v.v.i., IČ: 679859047, sídlem Rumburská 89, 277 21 Liběchov (dále jen „žadatel“) – se povoluje v souladu s ust. § 56 odst. 1 zákona výjimka ze základních podmínek ochrany vyplývajících z ust. § 50 odst. 2 zákona, u zvláště chráněných druhů obojživelníků v kategorii silně ohrožený a kriticky ohrožený druh: skokan zelený (*Rana esculenta*, *Pelophylax esculentus*), skokan krátkonohý (štíhlý) (*Rana (Pelophylax) lessonae*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*, *Pelophylax ridibundus*) (dále jen „chráněné druhy“) ve smyslu ust. § 48 odst. 2 písm. a), b), zákona, ve znění § 14 a přílohy č. III. vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona (dále jen „vyhláška“), spočívající v povolení výzkumu, dokumentace a determinace předmětných chráněných druhů na 2 lokalitách v územních obvodech obcí Hřibiny – Ledská (1 lokalita) a Petrovice (1 lokalita v k.ú. Kanice u Petrovic).

II. Výjimka se povoluje v následujícím rozsahu a při stanovení níže uvedených podmínek:

- 1) Výjimka se vydává pro území ve správním obvodu obcí Hřibiny – Ledská a Petrovice.
- 2) Výjimkou povolený výzkum bude provádět tým ve složení:
 - RNDr. Lukáš Choleva, Ph.D., ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov
 - Mgr. Marie Doležálková, ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov
 - Mgr. Alexandr Sember, ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov

- 3) Podle výše uvedené části výroku tohoto rozhodnutí se povoluje rušení v přirozeném vývoji, odchyt sítkou a odběr vzorků DNA k laboratornímu zkoumání maximálně 30 jedinců chráněných druhů na každý výše uvedený druh a lokalitu, a to pouze k výzkumným účelům, přičemž jedinci budou po odběru vzorků DNA vypouštěni pouze na místě odchytu nebo sběru.
- 4) Podle výše uvedené části výroku tohoto rozhodnutí se povoluje rušení v přirozeném vývoji, odchyt sítkou a usmrcení jedinců k laboratornímu zkoumání v počtu maximálně 10 jedinců chráněných druhů na každý výše uvedený druh a lokalitu, a to pouze k výzkumným účelům, přičemž o počtu odchycených a usmrcených exemplářů jednotlivých chráněných druhů bude vedena podrobná evidence.
- 5) Na základě této výjimky smí být do přírody vypouštěni jedinci výše uvedených chráněných druhů, kteří budou případně odchováni v zajetí, pouze se souhlasem krajského úřadu (§54 odst. 3 zákona) a na základě stanoviska odborného pracoviště ochrany přírody, tj. Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.
- 6) Při provádění touto výjimkou povolených činností se žadatel bude prokazovat touto výjimkou. Výjimka je platná pro výše uvedené zaměstnance žadatele v bodě 2) tohoto rozhodnutí, nebo pro osoby pod jejich přímou kontrolou. Tato výjimka je nepřenosná.
- 7) S exempláři získanými na základě povolení touto výjimkou nebude komerčně nakládáno.
- 8) Při sběru bude minimalizován zásah do biotopu jedinců chráněných druhů. Při manipulaci se živočichy musí být postupováno co nejšetrnějším způsobem. Oprávněná osoba nesmí způsobit živočichům nevratnou újmu na zdraví nebo zapříčinit jejich úhyn, s výjimkou postupu dle bodu 3) tohoto rozhodnutí.
- 9) Žadatel poskytne zpracované informace o své činnosti do nálezové databáze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK“) a každoročně po dobu platnosti výjimky také orgánu ochrany přírody, který výjimku vydal, tj. Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, oddělení ochrany přírody a krajiny - v termínu do 31. ledna následujícího kalendářního roku. Zpráva bude obsahovat zejména údaje o místech zjištěného výskytu jednotlivých chráněných druhů, počtech odchycených, odebraných a usmrcených jedinců, případně jejich pohlaví. Žadatel rovněž oznámí krajskému úřadu bez zbytečného odkladu případný masový úhyn jedinců chráněných druhů nebo škodlivý zásah do jejich biotopu.

III. Výjimka se povoluje na období do 31. 12. 2015.

IV. Toto rozhodnutí nenahrazuje stanoviska, vyjádření ani jiná opatření podle zvláštních právních předpisů.

O d ů v o d n ě n í

Krajský úřad jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody ve smyslu ust. § 75 odst. 1 písm. d) a § 77a odst. 5 písm. h) zákona obdržel dne 1.2.2012 žádost Ústavu živočišné fyziologie a genetiky Akademie věd ČR, IČ: 67985904, sídlem Rumburská 89, 277 21 Liběchov (dále jen „žadatel“) - o povolení výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů obojživelníků v kategorii silně ohrožený a kriticky ohrožený druh v územním obvodu obcí Petrovice a Hřibiny - Ledská, dle ust. §§ 50 a 56 odst. 2 písm. a), c) a d), ve znění § 48 odst. 2 zákona, ve znění § 14 a přílohy č. III vyhlášky: skokan zelený (*Rana esculenta*, *Pelophylax esculentus*), skokan krátkonohý (štíhlý) (*Rana (Pelophylax) lessonae*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*, *Pelophylax ridibundus*) (dále jen „ohrožené druhy“) - v souvislosti s výzkumem, dokumentací a determinací předmětných druhů.

Krajský úřad jako příslušný orgán ochrany přírody tuto skutečnost oznámil žadateli, v souladu s ust. § 47 odst. 1 spr. řádu. V souladu s ust. § 70 odst. 2 zákona bylo zahájení řízení oznámeno také občanským sdružením, a to zveřejněním na úřední desce krajského úřadu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup - vyvěšením na elektronické úřední desce krajského úřadu. Žádné občanské sdružení se v zákonem stanovené lhůtě (§ 70 odst. 3 zákona) k účasti v řízení nepřihlásilo, a nezískalo tak postavení účastníka řízení. Zahájení řízení bylo oznámeno také obcím Hřibiny – Ledská a Petrovice, v souladu s ust. § 71 odst. 3 zákona, neboť obce jsou ze zákona účastníky řízení ve svém územním obvodu, pokud nevedou řízení jako orgán ochrany přírody (§ 71 odst. 3 zákona).

Dle ust. § 48 odst. 2 zákona, ve znění § 14 a přílohy č. III vyhlášky, jsou chráněné druhy chráněny ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jim užívaná přirozená i umělá sídla a jeho biotop (ust. § 50 odst. 1 zákona). Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovovat. Není dovoleno je sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla, což vyplývá z ust. § 50 odst. 2 zákona. Dle ust. § 56 odst. 1 zákona je možné udělit výjimku ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, rostlin a nerostů pouze v případě převahy jiného veřejného zájmu nad zájmy ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody. Tímto zájmem je, mimo jiné, také zájem ochrany volně žijících živočichů a ochrany přírodních stanovišť (§ 56 odst. 2 písm. a/ zákona), výzkumu a vzdělávání (§ 56 odst. 2 písm. d/ zákona), případně jiný naléhavý důvod převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí (§ 56 odst. 2 písm. c/ zákona).

Dle ust. § 84 odst. 1 písm. a) zákona může orgán ochrany přírody, který předmětné rozhodnutí vydal, nebo na který přešla kompetence takové rozhodnutí vydat, toto rozhodnutí z vlastního podnětu nebo na návrh po provedeném řízení změnit, popřípadě zrušit, dojde-li ke změně skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí.

V odůvodnění žádosti žadatel uvedl (**citace**): „...*Naše pracoviště se věnuje studiem komplexů obratlovců zahrnující druhy a hybridy již řadu let a jedná se o jeden z modelových pilířů základního výzkumu. V rámci obojživelníků studujeme tzv. komplex vodních skokanů rodu Pelophylax, který zahrnuje dva druhy, P. ridibundus a P. lessonae a jejich mezidruhového křížence P. (kl.) esculentus. Naše dřívější studie ukázaly, že území České republiky obývají rozmanité populační typy, lišící se složením taxonů, ploidní úrovní a geneticky komplikovaným mechanismem rozmnožování, tzv. hemiklonální hybridogenezí hybridních P. esculentus. Skokan zelený má vysoce specifický způsob rozmnožování, podmíněný geneticky, při kterém může v některých populacích využít výhradně druh skokana skřehotavého, aby sám sebe rozmnožil, v jiných populačních typech však využívá pro svou reprodukci výhradně skokana krátkonohého. Svého druhového partnera pro úspěšnou reprodukci si tedy nemůže zvolit, proto dobrá znalost populačních typů a genetických mechanismů vodních skokanů na území ČR hluboce proniká do aplikovaného výzkumu - druhové ochrany: nevhodně zvolený záchranný transfer jedinců smíchá různé populační typy a naruší genetickou podstatu reprodukčních mechanismů vodních skokanů za negativního dopadu na původní i transferovanou populaci. Pro účelnou genetickou analýzu populací (struktura a příbuznost populací - inbreeding, původ populací studiem jaderných genů mikrosatelitových lokusů) odchytneme sítkou maximálně 30 jedinců na taxon/populaci (lokalitu)/rok. Ačkoli zahraniční studie ukazují, že odběr vzorku DNA - článek prstu/ jedince metodou toe-clipping - představuje neletální metodu nemající vedlejší efekt na další přežívání jedince, včetně jeho*

zdatnosti a vykazují dobrou regenerační schopnost, např. viz. Lemckert (1996), St-Ainour et Lesbarreres (2007), dnešní metody nabízejí prakticky neinvazivní přístupy odběru DNA s minimální možností infekce, které využijeme. Jedinci bude vytřena sliznice v ústech vatovým tampónem na tyčince (tzv. buccal swab, metoda běžně používána např. při testech otcovství) a dále bude odebrána kapka krve z vény plovací blány zadní končetiny pro měření ploidie a alozymové analýzy, ranka desinfekčně ošetřena. Po odběru DNA na místě bude jedinec vypuštěn zpět na lokalitu. Pro klíčové studium hemiklonální hybridogenetické gametogeneze – neboli genetických mechanismů, jakými se hybridní skokani zelení v různých populacích rozmnožují, je nutné **odebrat do výše 10 jedinců/taxon/rok na vybraných lokalitách**. Jedinci budou využiti k laboratorním křížícím experimentům (mezidruhovým a vnitrodruhovým) pro studium typu pohlavních buněk, které přenáší do potomstva a ke studiu genové a genomové introgrese. Jedince bude nezbytné usmrtit anestetikem pro odběr pohlavních orgánů a kostní dřeně stehenní kosti pro studium chromozomů a jejich přestaveb. Jedná se o nejvýznamnější krok výzkumu, neboť studium gametogeneze nám ukáže, jaký typ pohlavních buněk skokani zelení produkují, tedy, se kterým druhem se smí či nesmí křížit pro své přežití. Zde neexistuje alternativní způsob studia hemiklonální gametogeneze a neinvazivního odběru, proto budou jedinci odebírání pouze ze silných populací s počty desítek až stovek jedinců na lokalitě, aby nedošlo k jakémukoli narušení stability populací. Výzkum bude provádět tým ve složení: RNDr. Lukáš Choleva*, Ph.D., ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov, Mgr. Marie Doležalková, ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov, Mgr. Alexandr Sember, ÚŽFG AV ČR, v.v.i., Liběchov, a dále ve spolupráci s: Prof. Heinz-Ulrichem Reyerem, Institute of Zoology, University of Zurich, Winterthurerstrasse 190, CH-8057 Zürich, Switzerland, Mgr. Nicolasem Pruvostem, Institute of Zoology, University of Zurich, Winterthurerstrasse 190, CH-8057 Zürich, Switzerland a Mgr. Alexandrem Hoffmannem, Institute of Zoology, University of Zurich, Winterthurerstrasse 190, CH-8057 Zürich, Switzerland. Lukáš Choleva vlastní osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání č. ČZU 955/06; Výzkum bude probíhat na základě schváleného projektu pokusů podle § 11 vyhlášky č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat; ÚŽFG AV ČR, v.v.i. je akreditovanou institucí provozující uživatelské zařízení k chovu a využití pokusných zvířat č.j. 34423/2009 –17210, datum nabytí právní moci 4.12.2009, platnost do 4.12.2014; Osoba odpovědná za péči o zvířata v uživatelském zařízení ÚŽFG AV ČR, v.v.i. - jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb.: Štefan Juhás, MVDr., Ph.D., osvědčení: ČZU 1237/08; Osoba, která řídí činnost odborné komise uživatelského zařízení - jméno, příjmení, titul a číslo osvědčení o kvalifikaci podle § 17 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb. Jiří Klíma, Mgr., CSc., osvědčení: 0637/98-M/17. Vzorkování jedinců žádáme na těchto lokalitách (katastrech): **Hřibiny**, malý rybníček na okraji vesničky Hřibiny-Ledská, okres Rychnov nad Kněžnou (GPS: 50°8'49.680"N, 16°10'21.208"E), a **Kanice u Petrovic**, lesní rybníky severně od vesnice Kanice, okres Hradec Králové (GPS: 50°18'27.115"N, 15°34'39.657"E). Vzhledem k tomu, že nám předem není známo, zda se na všech níže uvedených katastrech vodní skokani vyskytují a zda v hojném počtu, je seznam lokalit horní hranicí výsledného počtu zkoumaných populací. V případě nepřítomnosti skokanů na preferované lokalitě navštívíme jinou vodní plochu v katastru. Lokality k odběru jedinců budou vytipovány během vlastního průzkumu dle aktuálního stavu a velikosti populací. Předpokládáme smíšený výskyt 1-2 taxonů na každé zkoumané lokalitě““ **(konec citace)**.

Žádost o udělení výjimky žadatelem je požadována do konce sezóny roku 2015. Ve vědecké činnosti žadatel spatřuje jednak přínos vědecký, kdy výsledky genetických analýz budou součástí výzkumu a publikací mezinárodního týmu v zahraničních renomovaných časopisech, čili dle žadatele dojde posílení konkurenceschopnosti základního výzkumu ČR, je tedy splněna podmínka pro povolení výjimky vyplývající z ust. § 56 odst. 2 písm. d) zákona. Žadatel dále zmiňuje přínos ochrannářský. Dobrá geografická znalost populačních typů

vodních skokanů může dle názoru žadatele zabránit smíchání nepříbuzných—si typů populací a narušení křehkých genetických reprodukčních vztahů, tedy napomoci jejich přímé ochraně (využití např. při záchranných transferech). Je tedy možné pokládat za prokázaný rovněž zákonný důvod pro povolení výjimky vyplývající z ustanovení § 56 odst. 2 písm. a) zákona.

Přímý vklad záměru žadatele bude dle jeho názoru rovněž přínosný pro ochranářskou genetiku. Moderní koncepty a management ochrany přírody vyzdvihují význam ochrany „evolučně významných jednotek“ (angl. ESU), populace, které mají významnou adaptivní variabilitu. Avšak, jak tyto samotné jednotky ESU identifikovat, je stále předmětem intenzivního výzkumu a debat. Žadatel si klade za cíl identifikovat ESU pro jednotlivé typy populací vodních skokanů a hybridní evolučně významné hemiklonální linie skokanů zelených. Výsledky výzkumu budou konzultovány se státní ochranou přírody k systematické lokální ochraně komplexu vodních skokanů. Studium rovněž zachytí stav nežádoucích introdukcí cizích druhů do naší fauny vlivem člověka. Předchozí výzkumy, prováděné žadatelem, ukázaly, že například jedinec z Dolního Benešova si byl geneticky blíže příbuzný s jedincem z Řecka, než s jakýmkoli jedincem z ČR. Žadatel se současným výzkumem snaží zjistit, zda se jednalo o ojedinělý nález či zda jsou zavlečení jedinci vodních skokanů z jiných regionů Evropy běžnějším jevem. Včasné odhalení nepůvodních druhů může předejít problematické situaci v západní Evropě (Francie, Belgie, apod.), kde cizí zavlečené druhy skokanů hybridizují s původními domácími druhy a narušují jejich genetickou intergritu. V neposlední řadě žadatel zmiňuje i přínos pro výchovu a vzdělávání. Projekt realizovaný žadatelem navazuje na předchozí výzkum všech spolupracujících pracovišť, jehož součástí je školení doktorských prací studentů a mezinárodní spolupráce v rámci předkládaného společného projektu.

Dosud byly výsledky zjištěné žadatelem prezentovány na několika domácích a zahraničních konferencích, ve sbornících, publikacích a úspěšně obhájených pracích studentů a v tomto trendu hodlá žadatel pokračovat i v tomto projektu. V případě zájmu žadatel deklaruje ochotu poskytnout výsledky pro ochranu populací in situ. Toto bylo zapracováno i do podmínek rozhodnutí, neboť dostatek relevantních údajů o výskytu zvláště chráněných druhů ve správním obvodu Královéhradeckého kraje je základní podmínkou pro zajištění účinné ochrany těchto druhů na lokalitách orgány ochrany přírody.

Vzhledem k tomu, že žadatel určil dobu 4 (slovy čtyř) let, na kterou předmětnou výjimku požaduje, rozhodl krajský úřad s ohledem na hospodárnost v řízení a stanovení platnosti výjimky na zkušební dobu těchto 4 let, která je dostatečně dlouhá, aby byla naplněna zásada hospodárnosti řízení, zároveň však umožňuje korigovat podmínky výjimky, či výjimku zrušit, pokud by žadatel nedodržel podmínky stanovené touto výjimkou, případně pokud by nezměnily podmínky rozhodné pro vydání této výjimky).

Na základě výše uvedeného lze žádost žadatele pokládat za oprávněnou. Z podkladů pro rozhodnutí je patrné, že za předpokladu dodržení stanovených podmínek nedojde k ohrožení místních populací předmětných chráněných druhů, a na základě výše uvedeného krajský úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí. Přírodní památka Evropsky významná lokalita CZ0523276 Kanice - lesní rybník nebude činností žadatele dotčena, neboť leží v dostatečné vzdálenosti od lokality zkoumané žadatelem.

Nedodržení podmínek tohoto rozhodnutí může být důvodem pro udělení pokuty za protiprávní jednání dle ust. § 88 odst. 2 písm. p) zákona a v případě opakovaného nedodržení podmínek tohoto rozhodnutí také ke zrušení výjimky, v souladu s ust. § 84 odst. 1 písm. c) zákona.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí se lze v souladu s ust. § 81 odst. 1 a § 83 odst. 1 spr. řádu odvolat do 15-ti dnů ode dne jeho oznámení. Odvolání se v souladu s ust. § 89 odst. 1 spr. řádu podává k Ministerstvu životního prostředí České republiky, a to podáním u odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Pivovarské nám. 1245, 500 03 Hradec Králové (ust. § 86 odst. 1 spr. řádu). Včas podané a přípustné odvolání má odkladný účinek.*

"otisk úředního razítka"

Ing. Miloš Čejka
vedoucí oddělení
ochrany přírody a krajiny

***Poznámka:** Jestliže si adresát uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, nevyzvedne, písemnost se považuje dle § 24 odst. 1 spr. řádu za doručenou posledním dnem této lhůty. Odvoláním lze podle ust. § 82 spr. řádu napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 spr. řádu a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Není-li v odvolání uvedeno, v jakém rozsahu odvolatel rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné (§ 82 odst. 1 spr. řádu). Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správním orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka (§ 82 odst. 2 spr. řádu).

Na vědomí:

- ČIŽP, OI Hradec Králové, odd. ochrany přírody, Resslova 1229, 500 02 Hradec Králové